

HVDH

A close-up photograph of a newborn baby wrapped in an American flag. The baby's face is the central focus, with its eyes closed and a peaceful expression. The flag's stars and stripes are visible, framing the baby's head and body. The lighting is soft, highlighting the baby's skin and the texture of the flag.

**..DIE NIET WIST
WIE DIE WAS...**

Die niet wist Wie die was

Haye van der Heyden

UITGEVERIJ
VOGELVRIJ

Colofon

Eerste uitgave: augustus 2025

Haye van der Heyden

Uitgeverij Vogelvrij

Redactie: Carlie van Tongeren

Correctie: Janke Scharff

Omslagontwerp: Jesse Jeroen Unlimited

Opmaak: Bob Broeze, Kingfisher Design

ISBN E-boek: 978-90-835418-1-5

ISBN Paperback: 978-90-835418-0-8

© 2023 Uitgeverij Vogelvrij. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende(n).

© 2023 Uitgeverij Vogelvrij. All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior permission in writing from the proprietor(s).

‘Oorlog is het grofste
misbruik van jonge
mannen.’

1945

Niets was zozeer het grootste wonder en tegelijk volstrekt normaal als een geboorte. En iedereen maakte het mee, zonder zich er bewust van te zijn. Je bleek geboren, wist je op een gegeven moment, en dan moest je daar iets van maken en dat deden de meesten dan ook. De schouders eronder, de handen uit de mouwen, aan de slag. Zij die daar geen zin in hadden, om wat voor reden dan ook, belandden vaak in de goot, met alle ellende en ongemakken van dien. Lui zijn en mislukken was lijden aan van alles en nog wat. En dat wilde je niet. Leed moest je zien te ontlopen. Het was geluk dat je na moest jagen, want dat gaf je het gevoel dat het niet allemaal zinloos was en dat je iets had meegemaakt. Je moest ook vooral niet te lang wachten met het vinden van dat geluk, want voordat je het wist, was je tijd voorbij en stond je op de drempel van het tweede volstrekt normale wonder in je leven: de dood. En ook die maakte je in wezen niet mee. De weg ernaartoe kon lang zijn, pijnlijk ook, uitzichtloos zelfs, maar als je het einddoel had bereikt, was je er niet meer. Dus dat je er nog niet was of dat je er was geweest, het ging allebei volledig aan je voorbij. En dat was wat het leven was, het leven en de dood.

In mei 1945 was iedereen in het ooit zo onschuldige Nederland simpelweg te verbijsterd door de gebeurtenissen van de afgelopen jaren om te kunnen laten doordringen wat er eigenlijk gebeurd was. Natuurlijk wist men dat er miljoenen soldaten en burgers waren omgekomen en zelfs waren de onvoorstelbare

verschrikkingen van de concentratiekampen inmiddels algemeen bekend, toch speelde dat besef maar een kleine rol in het gewone dagelijks leven dat nu op het punt stond zich weer te laten opbouwen. Net zoals een lichaam flauwvalt bij te veel pijn, zo was iedereen verdoofd door te veel, te erg en te groot. Je was blij dat je nog leefde, telde de knopen die nog aan je versleten jas zaten en ging aan de slag. Die schouders eronder, die handen uit de mouwen.

Sommigen waren die jaren van verschrikkingen relatief goed doorgekomen, anderen waren veel of alles kwijtgeraakt, bijna iedereen zette als vanzelf een punt of probeerde dat. Zij die echt in de hel waren geweest en daar door een wonder uit ontsnapt waren, verborgen hun herinneringen in een innerlijke kluis die op slot ging en meestal nog lang gesloten bleef. Het verleden was het verleden, daar was niets meer aan te doen. Van die diepe pijn waar eenvoudigweg niet mee te leven was, moest het bestaan dan maar worden ontkend. Dat of zelfmoord, meer smaken leken er niet te zijn.

Ondanks die automatische ontkenning en pogingen tot gevoelloosheid lagen de donkere schaduwen van de Tweede Wereldoorlog nog lang over de gebieden die geteisterd waren door dat eindeloze geweld van de eerste helft van de jaren veertig. Europa lag in puin, steden waren verwoest en miljoenen mensen waren gedwongen hun huizen te verlaten. De strijd om de macht was pas net voorbij en de echo's van het dreunende geluid van kanonnen en bombar-

dementen leken in de verte nog na te klinken. Als de fantoompijn van een afgezet been, meenden velen in hun eenzame nachten de oorlog in de verte nog steeds te kunnen horen dreunen.

De winter was er een van verschrikkelijke ontberingen geweest, die een zware tol hadden geëist van bijna iedereen. De laatste loodjes hadden inderdaad weer eens het zwaarst gewogen en de definitieve bevrijding diende zich aan in mei, als de mooiste lente aller tijden. Met iedere stap die de geallieerde soldaten die afgelopen maanden op Nederlandse bodem vooruitgezet hadden, was de vreugde onder de bevolking gegroeid. Bestonden blijdschap en vrolijkheid nog? Daar zag het naar uit.

Met veel enthousiasme werd er nu bericht over het land van melk en honing dat aan de horizon leek op te doemen. De media waren jarenlang in de greep van censuur en propaganda geweest. Kranten en radiozenders hadden onder controle van de bezetter gestaan en de berichten die de bevolking bereikten, waren altijd gekleurd geweest door Duitse machtshonger en ideologie. Dat was nu voorbij. De grote chocoladeletters op de voorpagina's van de kranten schreeuwden schaamteloos en onbevreesd over de nieuwe vrijheid.

De bevrijding bracht echter niet alleen die grote vreugde, maar ook een onwennige chaos van emoties en onzekerheid. Op de onwaarschijnlijk wrede en grote oorlog aan het begin van de eeuw, die gelukkig aan Nederland voorbij was gegaan, was een paar decennia later een nog

grotere gevolgd. Wie kon met zekerheid zeggen dat nummer drie niet al ergens in voorbereiding was? En zou die dan niet simpelweg het absolute einde van de mensheid inluiden? Men deed een poging daar niet aan denken en dwong zichzelf te genieten van de euforie die zich nu aandien- de. Mensen verzamelden zich op pleinen, juichend en dansend, terwijl ze de vlaggen hesen die zo lang verboden waren geweest. Radio-uitzendingen, nog maar kortgeleden slaafse producten van propaganda, werden nu gevuld met berichten over hoop en herstel. De reportages van verslaggevers, die live getuigden van de intense blijdschap over de nieuwe vrijheid, klonken als vrolijke muziekstukken die de harten van de mensen raakten en hen verbonden in een blijmoedig maar toch ook wat krampachtig verlangen naar een mooie toekomst. Al zou die dan misschien nooit komen, nu kon er genoten worden van het vooruitzicht daarop en dat was al zoveel meer dan waar iedereen de laatste jaren aan gewend was geraakt. Kortom, er was feest in het land, de ellende was voorbij, het leven kon weer gevierd gaan worden.

Zo ook op de Hoendiepstraat nummer 25-huis te Amsterdam. Daar was het zelfs dubbel feest, omdat er kort voor de bevrijding ook nog een diep gekoesterde wens in vervulling was gegaan. Er was op een late dinsdagavond eind april lang en doordringend aangebeld, wat eerst natuurlijk grote schrik veroorzaakte bij bewoners Henk en Miep Paardekooper. Eerst durfden ze niet open te doen en toen toch maar

wel, omdat er geen tweede keer gebeld werd. Op hun stoep troffen zij een oude appelkist met daarin een baby'tje dat hen, gewikkeld in een Amerikaanse vlag en een beduimd dekentje, nieuwsgierig en opgeruimd aankeek. Het was alsof hij of zij begreep wat de situatie was en een goede eerste indruk wilde maken. Terwijl Henk nog wat angstig links en rechts de donkere straat afspeurde naar wie het kleine mensje daar had neergelegd en sputterend wat angst en bedenkingen uitte, had Miep de kleine al uit het kistje getild en mee naar binnen genomen. Er was geen alternatief, vond zij. Niemand die een weerloze baby op de stoep kreeg afgeleverd, zou iets anders kunnen doen dan zich erover ontfemen. Het was het lot en tegen het lot was elke vorm van strijd zinloos. Van het ene op het andere moment hadden zij en haar man een kindje. En laat dat nou vele jaren lang hun grootste, maar om de een of andere reden altijd onvervulde wens zijn geweest.

‘Het grootste verdriet van
geen ouders hebben, is dat
je nooit echt weet wat je
mist.’

1950

Het prettige van het meemaken van ellende was dat het op een gegeven moment voorbij bleek. Wat gebeurd was, was gebeurd. Opeens verdween de pijn, waren de uren van verdriet vergeten en heersten kalmte en rust. De wonden werden gelikt, de schade hersteld en er kon weer vooruit worden gedroomd naar een paradijs of een aanzet daartoe. En er waren zoveel paradijzen als er mensen bestonden. Velen droomden van liefde en lust, rijkdom en macht. Het criterium was natuurlijk de vergelijking met anderen: in relatieve armoede of blakende welstand, wie won van de buurman was tevreden, misschien zelfs wel gelukkig.

Een zekere armoede of minstens uiterste soberheid was in 1950 voor bijna iedereen een gegeven. Er moest nog steeds keihard gewerkt worden, omdat alles tot vijf jaar geleden zo verschrikkelijk kapot was gegaan. De mensen waren dat ook, maar deden alsof het niet zo was en richtten zich op wat overzichtelijker bleek: de opbouw en het herstel van de materie waar ze mee leefden. Er moesten huizen worden gebouwd en herbouwd, wegen worden aangelegd en hersteld, er diende gesappeld te worden om geld te verdienen voor het dagelijks brood en weer een beetje bezit en luxe. Dat glaasje wijn of biertje op de zaterdagavond was de heerlijke beloning voor een week hard werken in een stugge, grijze en grauwe wereld.

Die bevond zich in een stille, sobere periode van genegeerde wanhoop en onderdrukte spanningen. De echo van de Tweede Wereldoor-

log klonk nog steeds, maar steeds vager, en wie dat kon, deed zijn of haar best er Oost-Indisch doof voor te zijn. Wie het tot zich door durfde te laten dringen, zag ook nog nieuwe problemen om zich zorgen over te maken: de Koude Oorlog begon aan zijn opmars, met voormalige bondgenoten de Verenigde Staten en de Sovjetunie als twee snelgroeiende monsters die elkaar scherp in de gaten lagen te houden, klaar om op elkaar toe te springen. De wereld was na de oorlog verdeeld in blokken en de angst voor toch weer nieuwe dramatische conflicten heerste, al dan niet vaag op de achtergrond.

In het toch nog steeds wat onschuldige en naïeve Nederland, dat zich, zo goed en zo kwaad als dat ging, had herpakt van die gruwelen, was de sfeer doordrenkt van zowel hoop als wanhoop. De wederopbouw stemde positief, met nieuwe woningen die als paddenstoelen uit de grond schoten en een economie die langzaam maar zeker weer op gang begon te komen, maar de herinneringen aan de ellende waren natuurlijk nog vers. De loodzware last van de verbijs-tering over waar mensen toe in staat waren gebleken, drukte de sfeer van het dagelijks leven, bewust of onbewust, maar in ieder geval vaak onuitgesproken en onbenoemd. De troost van de radio-uitzendingen werd steeds belangrijker: muziek en amusement brachten families samen in de huiskamer, voor het veilige gevoel van saamhorigheid. Er moest worden gewerkt, maar er werd ook weer genoten. De vrolijkheid

werd zomaar bij iedereen thuis afgeleverd. De techniek en de vooruitgang stonden voor niks.

Het was in dat jaar dat de kleine Rodney van vijf, zoon van Henk en Miep Paardekooper, voorzichtig werd uitgelegd dat hij niet was wie hij dacht dat hij was. Expres zonder er al te dramatisch over te doen, omdat gevoelens nou eenmaal harder aankomen bij een kind dan feiten, zo hadden zijn ouders die zijn ouders niet waren, bedacht. Hoe de jongen als baby in hun leven was gekomen, brachten ze als een spannend verhaal, als romantiek en avontuur, zodat hij zich misschien eerder bijzonder zou voelen dan ontheemd of iets anders zorgelijks. Ze vertelden hem dat ze zijn echte naam niet kenden en dat ze hem Rodney hadden genoemd, omdat hij te vondeling was gelegd in een Amerikaanse vlag. Vermoedelijk was zijn vader een Amerikaan, had Miep hem toegefluisterd, met een schittering van opwinding in haar ogen. Spannend toch?

Rodney hoorde het allemaal aan, knikte wat en ging verder met zijn uiterst belangrijke bouwwerk van blokken. Hij wist nog niet wat hij dacht of voelde. Was wat zij hem vertelden iets bijzonders? Voor hetzelfde geld waren alle kinderen op de hele wereld als baby ooit ergens op een stoep gelegd. Of nee, zelfs dat dacht hij niet, of hij dacht het zonder te weten dat hij het dacht. Vijf jaar oud was hij nog maar, zijn leven was klein en dichtbij alles. Hij werd veel omhelsd door zijn moeder en ging regelmatig op stap met zijn vader om te kijken of er ergens iets te beleven viel, wat altijd het geval was. Overal

gebeurde iets en overal was er iets te zien. Het leven was wat het was en elke dag eindigde in de avond, waar hij altijd maar een klein stukje van mocht meemaken. Miep bracht hem na het eten naar bed en bleef dan nog even bij hem zitten, tot hij sliep of tot ze wist dat hij snel in slaap zou vallen.

Hij was niet wie hij dacht wie hij was, daar probeerde hij dan weleens over na te denken als hij daar alleen in dat bedje lag en nog net niet sliep, maar dat zei hem toch weinig en deed hem niet veel. Al snel dwaalde hij af naar de slaap, waar allerlei dromen op hem lagen te wachten, die soms leuk en spannend waren en soms ook wel angstig. De enkele keer dat hij in de nacht echt bang wakker werd, riep hij om zijn moeder en kwam zij altijd meteen. Haar hand, koel en warm tegelijk, die zijn voorhoofd streelde, maakte hem meteen weer rustig en als hij dan weer insliep, was de onrust volledig verdwenen. Nooit droomde hij twee enge dromen achter elkaar, zodat hij wist dat zijn moeder toverkrachten had. Zij streelde zo zijn angsten uit zijn voorhoofd.

‘Hoe kleiner de wereld
wordt, hoe groter hij lijkt.’

Orde en beschaving, mensen waren er meesters in. Ze maakten uitvoerig afspraken met elkaar, om maar vooral bij de chaos van de oerdriften weg te blijven, omdat die nou eenmaal alleen maar tot ellende leidden. Op één winnaar talloze verliezers en de gok van het aangaan van een strijd was groot. Je zou zo maar kansloos ten onder kunnen gaan. Sterker nog, de kans daarop was enorm. Dus harkte in principe iedereen zijn eigen tuintje en verfde iedereen zijn eigen hekje, om zo nu en dan een ander een helpend handje toe te steken, als investering in de toekomst, omdat je misschien zelf ook ooit om bijstand verlegen zou kunnen zitten.

Het jaar 1955 leek op het jaar 1950 en ook weer niet. Het waren broers, maar geen tweelingbroers. Grauwhheid en soberheid heersten nog steeds, maar er begon ook weer wat ongegeneerde brutaliteit door de straten van de steden en dorpen te sluipen en dat was toch wel iets nieuws. De tieners van deze tijd hadden die beroemde oorlog wel meegemaakt, maar de meesten waren toen te klein om te beseffen en te begrijpen wat er precies gebeurde en ach, het was voorbij en er was toch niets meer aan te doen. De doden waren dood, zij leefden nog en zelfs nu op dit moment. Ook die zogenaamde Koude Oorlog interesseerde hen maar matig. De wereld was verdeeld, met de Verenigde Staten en de Sovjetunie als rivalen en architecten van een nieuwe wereldorde, maar dat betekende heel weinig voor het dagelijks bestaan. Dat wil zeggen, de jongeren wisten wel heel goed aan

welke kant ze stonden, maar dat had weinig of helemaal niets te maken met botsende ideologieën, overtuigingen en politiek. Nee, het ging hun om de filmsterren, de rijkdom en de muziek. Amerika was voor iedereen die jong was, nou eenmaal het beloofde droomland, waar alles lukte en iedereen leefde zoals het leven bedoeld was. Ze zagen het in al die verrukkelijke Hollywoodfilms in de bioscoop, vergaapten zich aan die schitterende auto's van hun tijd en hoorden het aan allerlei vormen van opwindende muziek op de radio. De jazz heerste daar natuurlijk, maar er was opeens ook die enorm spannende rock-'n-roll, die zo stout was, zo stoer en zo opstandig. Nederland was suf, dor en saai, vonden de tieners. In Amerika moest je zijn.

De televisie, nog in de kleinste kinderschoenen, begon haar intrede te doen. De eerste uitzendingen waren een regelrechte sensatie: de weinige gezinnen die zich dat konden permitteren, verzamelden zich rond die bijzondere radio's met beeld, om te kijken naar andere werelden die zich opeens voor hen ontsloten. De weergave van het Eurovisie Songfestival, de eerste uitzending van de Nederlandse televisie, maakte grote indruk en bracht een gevoel van enorme verbondenheid. Wat een wonder: je kon met anderen in het land samen iets meemaken terwijl je gewoon thuisbleef. Het apparaat bracht ook de beelden van het nieuws, die toch veel meer indruk maakten dan al die geschreven teksten in de kranten. Ze toonden de onrustige tijden in het buitenland: de oprichting van het Warschaupact

als tegenhanger van de NAVO, de Hongaarse opstand die op het punt van ontploffen stond, en de steeds dreigender klinkende redevoeringen van allerlei wereldleiders. Er werd zelfs bericht over spionage in de directe omgeving en zij die al wat ouder dan jong waren en de ellende hadden meegemaakt, waren zeer op hun hoede. Vrienden konden je vijanden blijken te zijn, je was nog steeds nergens veilig en van niemand zeker. De jeugd haalde de schouders op over dit alles. Het was allemaal ver weg, van een andere wereld, op een andere planeet.

Rodney was tien en dus nog geen tiener in 1955 en behoorlijk schrander. Zoals hij als baby al benieuwd naar zijn nieuwe ouders had gekeken, zo beloerde hij nu ook alles en iedereen om zich heen. Hij zag de angstige ouderen en de opstandige jongeren en was uitermate geïnteresseerd in dat nieuwe fenomeen televisie, omdat daar nog veel meer van het leven op te ontdekken was. Niet dat zij zo'n apparaat hadden thuis, natuurlijk niet, maar er waren winkels in de stad waar ze in de etalage stonden en, nog veel mooier, zijn vader Henk had een broer met veel geld die een eigen televisietoestel had aangeschaft. Zo nu en dan gingen zijn ouders bij hem op bezoek en mocht Rodney mee om ademloos naar dat venster op de wereld te kijken. De tweede keer dat ze daar waren, zag hij een uitzending over een grappige zwerver die Swiebertje heette. Nog maanden daarna droomde hij over deze zorgeloze maar toch ook wat tragische figuur. Rodney was dan zelf ook een zwerver, ging over de wereld en

was op zoek naar waar hij thuishoorde. Was dat niet waarom zwervers zwervers waren? Omdat ze niet meer wisten waar ze vandaan kwamen?

Natuurlijk was hij net als die jongeren, die dus nog een stukje ouder waren dan hij, erg geïnteresseerd in Amerika, de Verenigde Staten. Tenslotte kwam zijn vader daar waarschijnlijk vandaan. Amerika, Amerika, Amerika. De klanken van het woord, van de naam, betoverden hem telkens weer. Zou hij daar ooit heen gaan om zijn vader te zoeken? Kon dat wel? Was dat land niet heel erg groot? Waar moest je dan beginnen? Hij had geen naam, geen woonplaats, niets. Het was onmogelijk, besloot Rodney. Hij was de zoon van Henk en Miep Paardekooper, dat was wie hij was.

‘Hoe meer wijsheid en
ervaring je hebt, hoe
minder je weet en begrijpt.’

Eigenwijsheid was een goudmijn. Wat moest de mensheid zonder een generatie die zeker wist dat al haar voorgangers idioten waren geweest die er helemaal niets van hadden begrepen? Terwijl het toch zo duidelijk en zo simpel was: liefde was goed voor iedereen, geweld was slecht voor allen. Hoe was het mogelijk dat dat gedurende al die honderden, zelfs duizenden jaren nooit tot die botte koppen van de aardbewoners was doorgedrongen? Hadden ze geen ogen dan? Geen verstand?

De vijftiger jaren waren letterlijk op 1 januari 1960 voorbij. De wereld was dan ook meteen anders dan op 31 december 1959, niet omdat het zo was, maar omdat het zo gevoeld werd. Er moest een nieuwe tijd komen en dus kwam er een nieuwe tijd. De waanzin van die verschrikkelijke wereldoorlog, die nu vijftien jaar geleden was geëindigd, drong langzaam tot iedereen door en er begon een stroom van publicaties over op gang te komen. In die eerste vijftien jaar was er eigenlijk maar weinig over te doen geweest in de media. Het leek wel of iedereen al die tijd te verbaasd, te geschokt of te bang was om terug te kijken. Daar kwam nu verandering in. Een nieuwe generatie die hunkerde naar openheid, vrijheid en vrede stond op, wilde leren van het verleden en ging bouwen aan de toekomst. De gelaten houding van de jaren vijftig was uit de mode en het kritische geluid van het nieuwe decennium drong naar de voorgrond. De machthebbers hadden die eeuw al verschillende keren laten zien dat ze er een verschrikkelijk rotzooitje van

maakten, nu werd het tijd dat het volk in het algemeen en de jeugd in het bijzonder het heft definitief in handen namen. Was het niet van essentieel belang dat de burgers precies wisten wat er maatschappelijk aan de hand was, dat de politici scherp in de gaten werden gehouden en dat er dag in dag uit goed werd gekeken naar elke beslissing die er genomen werd over het lot van de gewone mensen? Wie wilde zich nog als een mak schaap naar het slachthuis van een of andere oorlog laten sturen? Dat was iets van vroeger, dat zag iedereen steeds helderder en dat moest nu toch echt maar eens afgelopen zijn.

De strijd tussen het kapitalisme en het communisme werd, naast de tegenstelling van de Verenigde Staten en de Sovjets, opeens ook een ideologische strijd. Het was in wezen toch een goed idee de rijkdommen van de wereld veel eerlijker te verdelen dan tot op dat moment gebruikelijk was geweest? Waarom was de politieke elite daar zo op tegen? Waarom bestond er eigenlijk een elite? Waarom waren rijke mensen rijk en arme mensen arm? Was niet iedereen net zoveel waard als een ander? Die Russen, voor wie iedereen zo bang was, waren misschien nog niet eens zo gek bezig. Er waren problemen daar, ongetwijfeld, maar die heb je altijd als je met iets nieuws begint. Waarom werd er eigenlijk nog steeds gevochten in Vietnam, zoals ook tot voor kort in Korea? Dat was toch om dat communisme tegen te houden? Waarom moest dat eigenlijk worden tegengehouden? Was het misschien omdat de rijken rijk wilden

blijven? Stuurden ze er daarom arme soldaten heen om te sterven? Wat was dat voor waanzin? Sterven voor wie en voor wat?

Ook in Nederland voelde iedereen de invloed van deze wereldwijd opborrelende behoefte aan verandering. De jongeren die besloten hadden dat ze leefden in een tijd van hoop en mogelijkheden, waren driftig op zoek naar een eigen identiteit en naar een nieuwe vrijheid. In de straten van Amsterdam werd voorzichtig gefluisterd over opstand en vernieuwing, wat al snel luider werd en spoedig zou uitgroeien tot wild geschreeuw. De generatie van de babyboomers was vastbesloten een nieuwe, vrije, liefhebberende wereld te creëren en zich los te maken van die benepen generatie van hun ouders. Het moest natuurlijk een vredige wereld worden, een eerlijke wereld ook, waarin een arbeider net zoveel waard was als een fabrieksdirecteur.

De media waren een krachtig wapen in deze strijd voor verandering. Kranten en tijdschriften waren nog steeds de belangrijkste bronnen van informatie, maar de radio en de televisie begonnen steeds dwingender hun stempel te drukken op de sfeer van de berichtgeving. Uitzendingen die de actualiteit volgden, werden populairder en de nieuwsverslaggeving werd steeds meer een arena voor politieke strijd en sociale rechtvaardigheid. Het nieuws was niet langer alleen een verslag van feiten, het werd een platform voor stemmen die gehoord wilden worden. Die nieuwste uitvinding, de televisie, begon nu snel de belangrijkste bron van

informatie en amusement te worden. Met het gevoel van sociale rechtvaardigheid en wereldvrede groeide de nieuwsgierigheid naar wat zich verderop in de wereld afspeelde. De beelden van de strijd in Algerije, de opkomst van de burgerrechtenbeweging in de Verenigde Staten en de angst voor een nucleaire oorlog werden nu direct de huiskamers van Nederland binnengebracht. Het maakte dat de mensen wisten dat ze niet langer passieve toeschouwers waren en dat ze zich meer en meer betrokken voelden bij de grote wereld om hen heen. In de straten van de grote steden groeide de onvrede. Protesten tegen de atoombom, de strijd voor gelijkheid en rechtvaardigheid en de roep om verandering werden steeds luider. De jongeren, met langere haren dan soldaten altijd gehad hadden en een lossere moraal dan hun ouders, organiseerden allerlei bijeenkomsten en demonstraties. De muziek van die tijd, met de definitieve opkomst van rock-'n-roll en de invloed van de nog veel nieuwere beatcultuur, klonk als verzet en een krachtige roep om verandering tegelijk. Protestliederen inspireerden velen om op te staan tegen de gevestigde orde.

Terwijl de wereld zich opmaakte voor dat nieuwe tijdperk van vrede, vrijheid en vrolijke losbandigheid, was de dreiging van die Koude Oorlog weliswaar nog steeds niet ver weg, toch werd er nu ook anders naar gekeken: waren de Verenigde Staten wel de cowboy met de witte hoed en Rusland die met de zwarte? Was het wel de held tegen de schurk? Of was het niet zo

simpel? Mensen waren toch allemaal mensen? En waarom konden ze niet in vrede met elkaar leven? De toekomst, zo vol belofte, lag als een onontdekte weg klaar voor hen die moedig genoeg waren om die in te slaan en te bewandelen.

En dat was Rodney. Hij was nu vijftien jaar oud, begon zich een man te voelen en werd aangestoken door die nieuwe koorts. Zoals alle jongeren om hem heen begon hij alles ter discussie te stellen. Zijn ouders hadden zich altijd geschikt in wat het lot en de politieke macht in Den Haag voor hen in petto hadden gehad en dat degradeerde hen tot makke schapen die niet beseften dat ze dezelfde kracht en dezelfde macht als leeuwen hadden. Hij begon neer te kijken op de brave Henk en de lieve Miep en zocht het gezelschap van de rebellen op straat, die vaak ouder waren dan hij. Wel voelde hij zich schuldig over die gevoelens van minachting voor zijn ouders die zijn ouders niet waren. Zij hadden hem tenslotte gered, gevoed, opgevoed en innig liefgehad. En dat deden ze nog steeds. Mocht hij minachting hebben voor zulke goede mensen? Het leven ging toch om vrede, veiligheid en liefde, en was dat niet precies waar die twee zo goed in waren? De worsteling van zijn tegenstrijdige gevoelens werd versterkt door zijn vriendschap met een jongen die hij kende van school, Pieter, bij wie thuis een heel andere sfeer heerste dan in de Hoendiepstraat. Zijn veel jongere ouders rookten zelfs wiet en wisten dat de wereld zoals die was geweest, zijn langste tijd

gehad had. Al die burgerlijke trutten die elke dag braaf naar hun werk gingen en alles deden wat hun van hogerhand werd opgedragen, hadden dat nog niet begrepen. Alles zou binnenkort helemaal anders zijn. Er was een nieuw inzicht en dat was de waarheid.

Rodney loerde ondertussen met open mond naar Pieters moeder, die haar borsten meestal los in een T-shirt had hangen en ze zelfs weleens achteloos of schaamteloos liet zien als ze even iets anders aantrok. Haar man tastte voortdurend naar haar lichaam en drukte dat dan tegen zich aan, waarbij hij rochelend lachte en licht hijgde. Rodney wist dat dat te maken had met de gevoelens die hij zelf ook had; gevoelens die hem soms een overweldigende koorts bezorgden, die hij alleen even kon koelen door zichzelf te bevredigen. Dat deed hij dan ook regelmatig. Hij dacht daarbij vaak aan Pieters moeder en fantaseerde dat ze hem mee naar haar bed nam. Dat was toch wat de nieuwe rebellen propageerden? Dat je van elkaar kon en mocht genieten, omdat dat zoveel beter was dan elkaar doodschieten of bombarderen? Rodney verheugde zich op zijn verdere leven, dat vanaf nu duidelijk alleen maar schitterend en opwindend zou zijn.

‘Voorbehoedsmiddelen
hebben de mannen de
macht ontnomen.’

Zolang de mensheid bestond waren vrouwen afhankelijk geweest van mannen, omdat de liefde die toch altijd en overal door iedereen gewenst werd, hen steeds weer zwanger had gemaakt. En wat dan? Moeders met kinderen hadden middelen van bestaan nodig en mannen met geldingsdrang konden daarvoor zorgen. Op het moment dat er methodes waren bedacht, zoals nu opeens, om de liefde te beleven en te bedrijven zonder het risico op nageslacht, begonnen de verhoudingen binnen de grote tweedeling van de mensheid te verschuiven. Mannen waren altijd de baas geweest, heel vroeger vanwege een grotere spierkracht, daarna als de beschermers en geldverstrekkers, en daar kon nu definitief verandering in komen. Vrouwen konden vrijen en vrij zijn tegelijk en dat stelde hen in staat plannen te maken voor andere bezigheden dan het moederschap. Zij hoefden zich niet meer te plooiën naar de willekeur van die toch wat voorhistorische wezens die mannen werden genoemd, en konden voortaan hun eigen gang gaan. En dat deden ze. Bh's werden verbrand, de wijde, vrouwelijke rokken van de jaren vijftig werden vervangen door vormeloze maar praktische tuinbroeken en het permanent van de springschansenkapsels maakte plaats voor het haar zoals het groeide, met hoogstens een achteloze bloem erin.

De strijd tussen het Westen en het Oosten escaleerde ondertussen, met nog steeds die Vietnamoorlog als brandpunt en symbool van de grote tegenstellingen. De beelden van die

strijd, met verschrikkelijke verwoestingen en eindeloos lijden, werden door de televisie naar ieders huiskamer gebracht en de weerzin tegen alles wat met geweld te maken had, zoals die de afgelopen jaren door de voorlopers van de nieuwe tijd onder de aandacht was gebracht, begon toe te nemen. Al die zinloze oorlogen moesten nu echt maar eens voorbij zijn. Waarom begrepen de machthebbers niet dat die oorlogen tot niets dan ellende leidden? Make love, not war. Wat was daartegen in te brengen? De roep om vrede, sociale rechtvaardigheid, emancipatie en vrijheid werd steeds sterker en hoewel de levensgenieters van de hippiebeweging door starre burgers nog weleens 'werkschuw tuig' werden genoemd, was het duidelijk dat de atmosfeer die zij de maatschappij binnen brachten aan de winnende hand was. De jongerencultuur bloeide uitbundig op, met mannenbands als The Beatles en The Rolling Stones, maar ook met Janis Joplin, die een van de eerste vrouwelijke popsterren was. Hun muziek was niet alleen een bron van vermaak, maar vormde ook een krachtig symbool van de veranderingen die de wereld doormaakte. De teksten van de songs, vol van verlangen naar vrijheid en rechtvaardigheid, vulden de harten van de jongeren met hoop, blijdschap en opstandigheid.

Rodney, al een jaar van school en zonder plannen, was bijna twintig nu en verliet aan het begin van 1965 het ouderlijk huis om 'ergens anders' te gaan wonen. Henk met een brok in zijn keel en Miep met tranen in haar ogen keken

hem vertwijfeld na. Waar ging hij naartoe? Moest hij niet eens gaan studeren of zo? Wat was dat voor huis waar hij opeens bij allerlei onduidelijke mensen zijn intrek ging nemen? En waarom mochten zij hem daar niet bezoeken? Zou hij wel goed te eten krijgen daar? Wist hij dan niet dat hij hun kostbaarste bezit was? Rodney wist het en het bekleemde hem. Hij was niemands bezit, niemand was ooit iemands bezit, mensen waren vrij en mochten leven zoals zij dat wensten. Je kreeg het leven van je ouders, maar je mocht het houden en kon ermee doen wat je wilde. En bovendien, maar dat zei hij nooit, waren zij niet zijn echte ouders. Daar dacht hij tegenwoordig steeds meer over na en dat besef gaf hem zowel een gevoel van vrijheid als van eenzaamheid. Hij woonde in een land waar hij niet thuishoorde en leefde met mensen die hij normaal gesproken nooit gekend zou hebben. Wie was hij eigenlijk?

In dat huis, waar hij ging wonen met zijn vriend Pieter en vrienden van Pieter, was hij het jaar daarvoor ontmaagd, nota bene door een vrouw die bevriend was met Pieters moeder en wier naam hij niet eens kende. Zij had gehoord dat Rodney nog maagd was en was van mening dat daar verandering in moest komen, zo werd hem achteloos verteld. In een kamertje boven in het tochtige en rommelige huis, dat door Pieter en zijn vrienden gekraakt was, trof hij de vrouw in kwestie en een matras op de grond met een aantal brandende kaarsen eromheen. Onmiddellijk had zij zichzelf en hem uitgekleet en hem vervolgens vaardig in zich genomen,

alsof het een medische ingreep betrof. Zij had hem met haar handen om zijn billen een paar minuten stevig heen en weer bewogen, totdat hij, verbaasd over de eenvoud van het gebeuren, tot een hoogtepunt kwam. Daarna hadden zij zich weer zwijgend aangekleed, was er beneden in de grote ruimte een feestje gevierd, met drank en marihuana, en werd hij door iedereen gefeliciteerd. De vrouw had hem de rest van de avond niet één keer aangekeken, stond eindeloos in haar eentje wild te dansen en was vervolgens opeens verdwenen. Rodney had haar nooit meer gezien en om de een of andere reden nestelde de gedachte zich in zijn hoofd dat zijn eerste keer met de moeder van Pieter was geweest, terwijl hij heel goed wist dat dat niet waar was.

Verder lezen?

Benieuwd naar het hele verhaal en wil je verder lezen?

KLIK DAN OP DE ONDERSTAANDE LINK

<https://uitgeverijvogelvrij.nl/boek/?id=die-niet-wist-wie-die-was>

Over Uitgeverij Vogelvrij

Uitgeverij Vogelvrij publiceert boekjes, zowel in fysieke vorm als digitaal, met de lengte en de amusementswaarde van speelfilms, die beogen net zo toegankelijk te zijn als audiovisuele producties. De boekjes hebben vaak minder tekst dan een standaardroman en kunnen voorzien zijn van plaatjes, foto's, tekeningen of audio- of videofragmenten, die zelfs in het geval van een papieren boek met QR-codes op een smartphone of een tablet direct beluisterd en bekeken kunnen worden. Lezen en kijken of lezen en luisteren.

Uitgeverij Vogelvrij wil inspelen op een nieuwe wereld en kiest ervoor meer een contentfabriekje in het algemeen dan alleen een uitgever van boeken te zijn. Het gaat om het opbouwen van een fonds van verhalen en formats, uitgegeven als boekjes en daardoor auteursrechtelijk beschermd, die vaak in basis geschikt zijn voor een audiovisuele productie, ten behoeve van media die de behoefte hebben aan een constante stroom van content.

Informatie over de uitgeverij en/of deze titels is ook te vinden op de website www.uitgeverijvogelvrij.nl of kan per mail worden opgevraagd: info@uitgeverijvogelvrij.nl.

Let op: digitale edities zijn veel milieuvriendelijker en veel goedkoper dan papieren versies.

Op onze website kost elk e-boek maar 4 euro. En voor 25 euro heb je er zelfs 12. Het voordeel van e-boeken is dat je ze kunt lezen op een e-reader, maar ook op een smartphone, een laptop of een tablet. Nog afgezien van de enorme aanslag die papieren boeken doen op het milieu heeft digitaal lezen naast de gunstige prijs nog veel meer voordelen: je kunt lezen in het donker, je hoeft geen zware boeken mee te slepen, je kunt gemakkelijk passages of namen opzoeken en je kunt de letters groter of kleiner maken.

